

Deel III. De exegese van het Bijbelboek Spreuken.

Hoofdstuk 20c. De exegese van Spreuken 1:20-33.

De Wijsheid spreekt.

INLEIDING. Met dit laatste vers zijn we aan het einde van Spreuken 1 gekomen. We zijn daarmee ook gekomen aan het einde van de eerste rede van Christus als de Opperste Wijsheid. In dit vers belooft Hij de zaligheid aan allen, die Zijn Woorden horen en ook doen, zoals Hij ook de Bergrede in Mattheüs 5-7 afsluit. Want hoewel het verzet van ongelovigen tegen Zijn woorden hardnekkig is en zij zich niet bekeren, zal Hij vrucht zien, wanneer een ontelbare schare, uit genade alleen omdat deze Opperste Wijsheid aan haar Zijn oneindige barmhartigheid bewezen heeft, de Drieënige God de lof, eer en aanbidding toebrenget op de grote bruiloft van het Lam.

Spreuken 1:33. Maar die naar Mij hoort, zal zeker wonen, en hij zal gerust zijn van de vreeze des kwaads.

CITATEN VANUIT DEZE STUDIE. In deze studie heb ik dit vers verschillende malen geciteerd. Daarbij ga ik voorbij aan de stijlfiguur of literaire genre zoals theodicee (zie pag. 68 van hoofdstuk 10a van deze studie).

We wijzen alleen op de zogenaamde Parasj, פ, aan het einde van vers 33, die het slot betekent van dit derde gedeelte van Spreuken 1 maar tevens het einde van dit eerste hoofdstuk van het Bijbelboek Spreuken (zie pag. 365 bij de exegese van Spreuken 1:19).

VERWIJSTEKSTEN BIJ DE KANTTEKENINGEN. Uit het geheel van de Kanttekeningen bij de Statenvertaling verwijzen vijf Bijbelplaatsen naar onze tekst. We geven ze hier onder in volgorde weer.

Job 12:5. 'Hij is een verachte fakkel, naar de mening desgenen, die gerust is; hij is gereed met den voet te struikelen'.

Prediker 8:12. 'Hoewel een zondaar honderdmaal kwaad doet, en God hem de dagen verlengt; zo weet ik toch, dat het dien zal welgaan, die God vrezet, die voor Zijn aangezicht vrezet'.

Jesaja 47:8. 'Nu dan, hoor dit, gij weelderige! die zo zeker woont, die in haar hart zegt: Ik ben het, en niemand meer dan ik; ik zal geen weduwe zitten, noch de beroving van kinderen kennen'.

Jeremia 23:6. 'In Zijn dagen zal Juda verlost worden, en Israël zeker wonen; en dit zal Zijn naam zijn, waarmede men Hem zal noemen: De HEERE: ONZE GERECHTIGHEID'.

Ezechiël 39:26. 'Als zij hun schande zullen gedragen hebben, en al hun overtredingen, met dewelke zij tegen Mij hebben overtreden, toen zij in hun land zeker woonden, en er niemand was, die hen verschrikte'.

We hebben bij dit onderdeel de volgende opmerking. Uit bovenstaande Bijbelplaatsen blijkt duidelijk dat het oordeel van God over de zonden en overtredingen van het goddeloze Babel maar ook van het verbondsvolk Israël zeker en onafwendbaar is, al lijken ze zich te koesteren in hun rust; maar ook dat zij die de HEERE vrezet gerust zijn tegen de dag van het kwaad en tot in eeuwigheid door Hem, Christus Jezus, Die onze Gerechtigheid is. Het gaat immers aan naar de dag van het Laatste Oordeel waarop God recht zal doen. Dan zullen zij, die Hem in hun leven altijd hebben tegen gestaan, verwezen worden naar het eeuwige verderf, al zaten ze in de kerk. Dan zullen zij die als arme zondaren uit genade hun toevlucht genomen hebben in het geloof tot het bloed van Christus aanzitten aan de bruiloft van het Lam en God eeuwig roemen omdat Hij het heeft gedaan. Voor ons de vraag wat die dag ons zal brengen!

VERTALINGEN EN TEKSTGETUIGEN. Omdat men voor de uitleg van een tekst veel kan leren van voorhanden vertalingen en filologische studie, is het goed die, zo nodig met transcriptie, met elkaar te vergelijken en daar conclusies uit te trekken.

Biblia Hebraica

Transcriptie

וְשָׁמַעַ לִי יִשְׁפֹּן-בְּטַח וְשִׁאֲנֹן מִפְּחָד רָעָה: פ
w^es^joo^me^eʿa lⁱy yⁱs^jk^aoⁿ-b^èt^ha^{ch} w^es^ja^raⁿ mⁱpp^ach^ad r^{aa}'a^{ah}: p

Werkvertaling	Maar horende naar Mij zal hij zeker wonen en ongestoord weg van de vrees van het kwade
Septuaginta	ὁ δὲ ἐμοῦ ἀκούων κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι καὶ ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ
Transcriptie	ho de emou akouoon kataskènoosei ep' elpidi kai hèsuchasei aphoboos apo pantos kakou
Vertaling	Maar die naar Mij hoort, zal wonen in hoop en zal rustig zijn, onbevreesd voor alle kwaad.
Vulgata	qui autem me audierit absque terrore requiescet et abundantia perfruetur malorum timore sublato
Vertaling	Wie echter naar Mij zal horen, zal rusten zonder vrees en zal overvloed genieten zonder vrees voor kwaden.
Franse vert.	Mais qui m'écoute repose en sécurité, tranquille, loin de la crainte du malheur.»
Vertaling Duitse vert.	Maar wie Mij hoort, rust in zekerheid, rustig zonder vrees voor het kaad. Wer aber mir gehorchet, wird sicher bleiben und genug haben und kein Unglück fürchten.
Vertaling	Wie echter Mij gehoor geeft, zal zeker blijven en genoeg hebben en geen ongeluk vrezen.
Engelse KJV	But whoso hearkeneth unto me shall dwell safely, and shall be quiet from fear of evil.
Vertaling	Maar wie naar Mij hoort, zal veilig wonen en rustig zijn zonder vrees voor kwaad.
American SV	But whoso hearkeneth unto me shall dwell securely, And shall be quiet without fear of evil.
Vertaling	Maar wie naar Mij hoort, zal veilig wonen en rustig zijn zonder vrees voor kwaad.
Geneva Bible Vertaling	But he that obeyeth me, shall dwell safely, and be quiet from feare of euill. Maar wie naar Mij hoort, zal veilig wonen en rustig zijn zonder vrees voor kwaad.
Statenvertaling	Maar die naar Mij hoort, zal zeker wonen, en hij zal gerust zijn van de vreeze des kwaads.
Herziene SV	Maar wie naar Mij luistert, zal veilig wonen, hij zal vrij zijn van angst voor het kwaad.
Nieuwe Vert.	Maar wie naar mij luistert, zal gerust wonen, beveiligd tegen de verschrikking van het onheil.
Leidse vertaling	Maar wie naar mij hoort zal gerust wonen, beveiligd tegen den schrik voor het onheil.
Nw. Bijbelvert.	Maar wie naar mij luistert, zal veilig zijn, hij hoeft geen angst te hebben voor het kwaad.'
Het Boek	Maar wie wel naar mij luistert, hoeft zich nergens zorgen om te maken, want dergelijk onheil is voor hem niet weggelegd."
Naardense BV	wie hoort naar mij zal veilig wonen,-niet bezorgd zijn tegenover de verschrikking van kwaad!
Willibrord vert.	wie hoort naar mij zal veilig wonen,-niet bezorgd zijn tegenover de verschrikking van kwaad!

Bij deze vertalingen heb ik de volgende opmerkingen:

1. In het tekstkritisch apparaat van Biblia Hebraica zijn geen opmerkingen zodat we ons mogen houden aan de Masoretische tekst.

2. Wat de Septuaginta betreft, er zijn geen opmerkingen, al is "rusten in hoop" wat anders dan "zeker wonen".

3. Ook wat de Vulgata aangaat, zijn er geen opmerkingen, al heeft elke vertaling zijn eigen aard en ook zijn eigen eigenaardigheid. Ook hier geldt dat “overvloed genieten” wat anders is dan het Hebreeuwse “ongestoord”. Bovendien is met “malorum” gekozen voor meervoud, terwijl Biblia Hebraica enkelvoud heeft.

4. Ook voor de Franse en Duitse vertalingen zijn geen opmerkingen. Het Duitse “genoeg hebben” lijkt een weergave van “abundantia” in de Vulgata; immers de Hebreeuwse tekst geeft er geen aanleiding toe.

5. De door mij geraadpleegde Engelse Vertaling (King James, American Standard en Geneva Bible) geven geen aanleiding tot opmerkingen en zijn conform de Hebreeuwse tekst.

6. Wat de Nederlandse vertalingen betreft, diene het volgende:

a. Het woord “onheil” in de Nieuwe Vertaling en Leidse Vertaling is wat anders dan het Hebreeuwse רעה.

b. Zoals we gewend zijn, geeft Het Boek een parafrase.

c. De weergave “bezorgd zijn” in de Naardense Bijbelvertaling en de Willibrord Vertaling is wat anders dan wat de Masoretische tekst weergeeft.

Opmerking: Over het algemeen genomen geven de door mij geraadpleegde vertalingen de Hebreeuwse tekst correct weer, natuurlijk met hun eigenaardigheden.

WOORDSTUDIE VAN- In dit onderdeel van mijn studie over dit vers geven we een filologische studie van de verschillende Hebreeuwse woorden van onze tekst en hun betekenis in verband met het Bijbelboek Spreuken.

וְשִׁמְעֵ

De eerste consonant is ו, Waw. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, een stomme e, getranscribeerd als ^e. De tweede consonant is ש, Sjin. Het vocaalteken links boven deze consonant is Cholem, een oo-klank. De derde consonant is מ, Mem. Het vocaalteken onder deze consonant is Tsere, een ee-klank. Het accentteken links van dit vocaalteken is Munah ter verbinding. De vierde consonant is ע, Aijin. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach Furtivum, een vluchtige a-klank die onder een keelklank (gutturaal) staat aan het einde van een woord; een zogenaamde glijvocaal. De transcriptie is w^esj^{oo}m^{ee}a. De betekenis is letterlijk “maar horende”.

Deze woordvorm is te splitsen in ו en de vorm van het verbum of werkwoord שִׁמְעֵ, sj^{aa}m^a. De ו is grammaticaal een Voegwoord Adversativum en geeft in dit geval een tegenstelling aan met de vorige verzen en dient vertaald te worden door “maar.” Het werkwoord שִׁמְעֵ betekent in de qalvorm “horen”, “verhoren”, “gehoor geven” en “gehoorzamen”. Deze werkwoordsvorm is Participium of Deelwoord masculinum (mannelijk) singularis (enkelvoud) absolutus (staat op zichzelf) in de qalvorm en betekent dus “horende” of “hij die gehoorzaamt”, namelijk aan de woorden van Christus, de Opperste Wijsheid op Wie het volgende woord wijst. Deze woordvorm komt ook voor in Spreuken 12:15 en 15:32.

לִי

De eerste consonant is ל, Lamed. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. Het accentteken rechts van dit vocaalteken is Dhi ter onderscheiding. De tweede consonant is י, Yod. De transcriptie is lⁱy. De betekenis is “aan Mij”.

Deze woordvorm bestaat uit de Praepositie of Voorzetsel, ל, le, en betekent “aan”. Aan deze Praepositie is een Suffix of Achtervoegsel gevoegd in de eerste persoon. Het geheel betekent dus “aan Mij” of “naar Mij”. Het betekent derhalve dat de hoorder niet alleen gehoor geeft aan de oproep van de Opperste Wijsheid maar ook aan de Persoon van de Opperste Wijsheid.

יִשְׁכַּח-בְּטַח

De eerste consonant is י, Yod. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. Het accentteken links van dit vocaalteken is Silluq ter onderscheiding. De tweede consonant is ש, Sjin. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Quiescens die niet wordt uitgesproken en het einde van de Lettergreep aangeeft.

De derde consonant is כ, Kaf. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Lene waardoor deze consonant hard wordt uitgesproken. Het vocaalteken onder deze consonant is Qameets Chatoef, een vluchtige o-klank, weergegeven door ^{ao}. De vierde consonant is ך, Slot-Nun. Deze wordt gevolgd door het schriftteken Maqqef, een verbindend streepje tussen het ene en het volgende woord waardoor deze twee woorden, met elkaar verbonden, in het Hebreeuws één woord vormen. De vijfde consonant is ב, Beth. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Lene waardoor deze consonant hard wordt uitgesproken. Het vocaalteken onder deze consonant is Segool, een è-klank. Het accentteken links van dit vocaalteken is Atnaach ter onderscheiding. De zesde consonant is ט, Theth. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. De zevende consonant is ך, Cheth. De transcriptie van het geheel is yⁱsjk^{ao}n^bèth^ach. De betekenis is “hij zal zeker wonen”.

Deze twee woordvormen, door Maqqef tot één woordvorm gemaakt, bestaat uit een Verbum en een Nomen of Naamwoord. De werkwoordsvorm is ישכון en is afkomstig van het Verbum שכן, sj^{ak}an, en betekent in de qalvorm “wonen”. Deze werkwoordsvorm is imperfectum derde persoon masculinum singularis en betekent “hij zal wonen” en slaat terug op degene, die gehoor geeft aan Christus als de Opperste Wijsheid. Het Nomen בטח betekent “zeker” of “zekerheid”. De vorm is masculinum singularis. Onderwerp van deze eerste bicolon is dan “hij die naar Mij hoort”. Deze vorm komt in het Bijbelboek Spreuken alleen hier voor.

וְשָׁאֲנִן

De eerste consonant is ו, Waw. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, een stomme e, getranscribeerd als ^e. De tweede consonant is ש, Sjin. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. De derde consonant is א, Alef. Vocaalteken onder deze consonant is Chatef Patach, een a-klank. De vierde consonant is נ, Nun. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. De vijfde consonant is ך, Slot-Nun. De transcriptie is w^esj^aan^an. En de betekenis is “hij zal in vrede liggen” of “ongestoord”.

Het Voegwoord ו heeft hier de betekenis van een Consecutivum, eventueel te vertalen met “en daarom”, “zodat”, “met als gevolg dat”. Het volgende woord ושאנן, is een werkwoordsvorm en komt van het Verbum שאן, sj^{aa}an, dat in deze stamformatie “in vrede liggen”, “rustig zijn”. Het is een perfectum, derde persoon, masculinum, singularis in de palelvorm; dat is een oude stamformatie die nauwelijks wordt gebruikt. De bovengenoemde betekenissen van dit werkwoord kan men ook eenvoudig weergeven met ons woord “ongestoord”. Deze vorm komt in het Bijbelboek Spreuken alleen hier voor. Onderwerp van deze tweede bicolon is dezelfde als in de eerste. Met andere woorden: alleen de hoorder naar de Opperste Wijsheid zal rustig zijn in de dag van het kwaad.

מִפְּחָד

De eerste consonant is מ, Mem. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. De tweede consonant is פ, Pe. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Forte, ten teken dat er een consonant is weggefallen door elisie. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. Het accentteken naast dit vocaalteken is Mercha ter verbinding. De derde consonant is ך, Cheth. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. De vierde consonant is ד, Daleth. De transcriptie is mⁱpp^ach^ad. De betekenis is “weg van vrees”.

Deze woordvorm bestaat uit twee delen. Het eerste deel is een Praepositie of voorzetsel מן, mⁱn. Door elisie zie je deze Praepositie alleen terug in de Dagsj Forte in de volgende consonant. Deze Praepositie betekent “weg van”, “bij vandaan”. Het woord פחד, p^ach^ad, is een Nomen of zelfstandig naamwoord en betekent “schrik”, “vrees”. De vorm is een declinatie, masculinum, singularis, status constructus van dit Nomen. Deze woordvorm komt ook voor in Spreuken 3:25.

רַעְהָ: פ

De eerste consonant is ר, Resj. Het vocaalteken onder deze consonant is Qameets, een aa-klank. De tweede consonant is ע, Aijin. Het vocaalteken onder de-

ze consonant is wederom een Qameets, een aa-klank. Het accentteken naast dit vocaalteken is Silluq, gevolgd door de Sof Passuq, :, aan het einde van het vers. De derde consonant is ה, He. De transcriptie is r^{aa}aa^h. De betekenis is “van het kwade”.

Deze woordvorm bestaat in wezen uit twee woorden. Het Lidwoord in het Hebreeuws bestaat uit het woordje ה, ha, en in het volgende woord een Dagesj Forte. Omdat de ה geen schriftteken bij zich duldt, wordt de Patach verlengd tot Qameets, die dus aangeeft dat er sprake is van een Lidwoord. Vandaar dat het Nomen רע, r^a, bepaald is. Zo is dus dit Nomen een nomen rectum (geregeerd naamwoord) en het vorige woord een nomen regens (regerend naamwoord). De vertaling moet dus zijn “de vrees van het kwade”. Het Nomen רעה is namelijk een Adjectivum (bijvoeglijk naamwoord) femininum singularis van het woord רע en betekent “slecht”, “kwaad”. Deze woordvorm komt ook voor in Spreuken 3:29-30; 11:19, 27; 13:21; 16:4, 27, 30; 17:13; 22:3; 24:1; en 27:12.

De vierde consonant na de Sof Passuq is het schriftteken פ, Pe, die een Parasj aanduidt die het einde van deze pericoop en van dit hoofdstuk betekent.

DE SCHAT AAN SCHRIJF- Vanuit het geheel van de Heilige Schrift zijn onderstaande Bijbelplaatsen
TUURLIJKE KENNIS. welke behoren bij Spreuken 1:33 in volgorde van Bijbelboek van belang.
Daarbij hebben we de volgende opmerkingen.

Psalm 25:12-13. *‘Wie is de man, die den HEERE vreest? Hij zal hem onderwijzen in den weg, dien hij zal hebben te verkiezen. Zijn ziel zal vernachten in het goede, en zijn zaad zal de aarde beërven.’*

Psalm 81:14. *‘Och, dat Mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israëel in Mijn wegen gewandeld had!’*

Psalm 112:7. *‘Hij zal voor geen kwaad gerucht vrezen; zijn hart is vast, betrouwende op den HEERE.’*

Spreuken 3:21-26. *‘Mijn zoon! laat ze niet afwijken van uw ogen; bewaar de bestendige wijsheid en bedachtzaamheid. Want zij zullen het leven voor uw ziel zijn, en een aangenaamheid voor uw hals. Dan zult gij uw weg zeker wandelen, en gij zult uw voet niet stoten. Zo gij nederligt, zult gij niet schrikken; maar gij zult nederliggen en uw slaap zal zoet wezen. Vrees niet voor haastigen schrik, noch voor de verwoesting der goddelozen, als zij komt. Want de HEERE zal met uw hoop wezen, en Hij zal uw voet bewaren van gevangen te worden.’*

Spreuken 8:32-35. *‘Nu dan, kinderen! hoort naar Mij; want welgelukzalig zijn zij, die Mijn wegen bewaren. Hoort de tucht, en wordt wijs, en verwerpt die niet. Welgelukzalig is de mens, die naar Mij hoort, dagelijks wakende aan Mijn poorten, waarnemende de posten Mijner deuren. Want die Mij vindt, vindt het leven, en trekt een welgevallen van den HEERE.’*

Spreuken 9:11. *‘Want door Mij zullen uw dagen vermenigvuldigen, en de jaren des levens zullen u toegedaan worden.’*

Spreuken 14:26. *‘In de vreeze des HEEREN is een sterk vertrouwen, en Hij zal Zijn kinderen een Toevlucht wezen.’*

Jesaja 26:3. *‘Het is een bevestigd voornemen, Gij zult allerlei vrede bewaren, want men heeft op U vertrouwd.’*

Jesaja 48:18. *‘Och, dat gij naar Mijn geboden geluisterd hadt! zo zou uw vrede geweest zijn als een rivier, en uw gerechtigheid als de golven der zee.’*

Jesaja 55:3. *‘Neigt uw oor, en komt tot Mij, hoort en uw ziel zal leven; want Ik zal met u een eeuwig verbond maken, en u geven de gewisse weldadigheden van David.’*

Mattheüs 17:5. *‘Terwijl hij nog sprak, ziet, een luchtige wolk heeft hen overschaduwde; en ziet, een stem uit de wolk, zeggende: Deze is Mijn geliefde Zoon, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb; hoort Hem!’*

Lukas 21:9. *‘En wanneer gij zult horen van oorlogen en beroerten, zo wordt niet verschrikt; want deze dingen moeten eerst geschieden; maar nog is terstond het einde niet.’*

Lukas 21:19. *‘Bezit uw zielen in uw lijdzaamheid.’*

Johannes 10:27-29. *‘Mijn schapen horen Mijn stem, en Ik ken dezelve, en zij volgen Mij. En Ik geef hun het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken. Mijn Vader, die ze Mij gegeven heeft, is meerder dan allen; en niemand kan ze rukken uit de hand Mijns Vaders.’*

Romeinen 8:35-39. *'Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, naaktheid, of gevaar, of zwaard? (Gelijk geschreven is: Want om Uwentwil worden wij den gansen dag gedood; wij zijn geacht als schapen ter slachting.) Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, Die ons liefgehad heeft. Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, Noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen HEERE.'*

1 Petrus 1:5. *'Die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid, die bereid is, om geopenbaard te worden in den laatsten tijd.'*

We hebben hierbij de volgende opmerkingen:

1. Al deze Bijbelpassages, zowel van het Oude als van het Nieuwe Testament bevestigen de waarheid van onze tekst.
2. Ze bevestigen de genadige roepstem van Christus als de Opperste Wijsheid Die zondaren en zondaressen ondanks al hun verzet roept met bevel van geloof en bekering om naar Zijn ruime Evangelieboodschap te horen opdat zij uit genade behouden worden en het eeuwige leven ongestoord ontvangen.
3. Ze bevestigen aan de andere kant onze geweldige verantwoordelijkheid wanneer we blijven weigeren naar deze stem te horen en Zijn genadige hand van ons wegstoten.
4. Ze bevestigen ook dat allen die dit laatste doen een des te zwaarder oordeel zullen ontvangen in de buitenste duisternis samen met de satan en al de kwade engelen.

UITLEG EN TOEPASSING Zoals we eerder duidelijk maakten, willen we ons nu bepalen bij de uitleg **SPREUKEN 1:24-33.** en toepassing van Spreuken 1:24-33. We willen hier bepaalde zaken nogmaals benadrukken en nader verklaren.

1. We benadrukken in eerste instantie de ontzaglijke ernst die in de verzen 24-33 naar voren komt. De ernst indien we niet luisteren willen naar Christus als de Opperste Wijsheid. Want het is pure onwil en niet enkel onverschilligheid. Pure onwil niet alleen bij heidenen maar ook bij Gods eigen verbondsvolk, bij kerkmensen. Dit weigeren wordt benadrukt door het gebruik van de intensieve stamformatie zoals de pi'elvorm van het Hebreeuwse werkwoord en het gebruik van de aoristus in het Grieks! Christus strekte Zijn handen naar ons uit maar wij duwden die genadige hand terug! We zien meer waarde in prullaria van de wereld dan in het eeuwige leven met de HEERE! Voorspoed kan een vreselijke vijand zijn. Door voorspoed is Sodom vergaan, Israël afgeweken en zelfs Salomo gevallen. Augustinus zei al dat het moeilijker is te vechten tegen wellust dan tegen het kruis. We mogen wel bidden: laat voorspoed mijn vijand niet zijn. Indien we elke dag vrolijk en prachtig leven maar zonder de vreeze des HEEREN, zal de HEERE van ons wijken, al roepen we Hem aan in onze nood maar niet met ons hart. Spurgeon zei: Laat onze enige zorg zijn om aan de wereld de zaligheid te tonen van het luisteren naar de stem van Christus als onze enige Wijsheid. O, hoe vreselijk zal het zijn indien wij op zo grote zaligheid geen acht hebben geslagen wanneer ons uur komt en Christus terug komt. Zie 1 Samuël 28:15 en Hosea 9:12.

2. Wanneer het oordeel van God onafwendbaar is door onze veelvuldige zonden, willen mensen nog wel roepen tot God – ik denk aan dat verschrikkelijke gebed uit Openbaring 6:15-17 – maar helaas te laat! Dan zal God lachen en spotten met onze ontzagwekkende vrees en angst. Dit lachen en spotten van God is echter geen leedvermaak maar een onderstreping van Gods heilig recht tegenover het ongeloof van zo velen. Want God heeft ook ons Zijn Woord doen horen maar wij hebben er niet naar willen luisteren. Eens zal de laatste kloep van Gods genade op onze deur gehoord worden en daarna niet meer. Hoe vreselijk: verloren te gaan op de dag der verlossing! Waar zullen we zijn indien we onbekeerd sterven? Zie Genesis 6.

3. We komen hier bij het vraagstuk van de theodicee, de rechtvaardiging van Gods handelen met mensenkinderen. Het is de gedachte dat God, Die volmaakt goed en almachtig is, het kwaad in de wereld toelaat. Dat is echter een volmaakt heidense gedachte, afkomstig uit de Griekse cultuur. Toch ziet de gelovige wel degelijk dat het kwaad ook gelovige kinderen Gods treft maar hij heeft er geen afdoende verklaring voor. Het geloof heeft wat dat betreft zijn reden die de rede niet heeft. We mogen wat dat betreft God God laten en onze hand op onze mond leggen door ootmoedig

te luisteren wat God tot ons spreken zal. De wijsheidsliteratuur van het Oude Testament helpt ons verder. We denken aan de Bijbelboeken Job, Psalmen, Prediker en vooral Spreuken. We mogen allerlei Bijbelse gegevens die handelen over de soevereiniteit van God in verband met Zijn handelen samenvatten in vier zaken waar we al eerder over hebben geschreven:

a. Dwazen, die niet luisteren naar de stem van de Wijsheid, zullen verderven maar die naar God horen zullen zeker wonen.

b. Wie op God vertrouwt moet niet op zijn verstand steunen; al kan hij wel bestraft worden.

c. Dwazen worden opgeroepen naar de stem van de Wijsheid te horen.

d. In het antithetisch parallellisme tussen wijzen en dwazen zijn gevolgen duidelijk.

4. De wetenschap of liever kennis, het Bijbelse begrip רָעַת, zoals dat in deze verzen naar voren komt, is het beste te omschrijven als bevindelijke kennis die Gods Geest een mens geeft. Want het is geen intellectuele kennis maar kennis van het hart en gaat altijd gepaard met חִכְמָה, Wijsheid. We mogen deze kennis van God leren op onze knieën in onze verborgen omgang met de HEERE. Als het goed is hebben we onze kennis van God en Goddelijke zaken niet gekregen uit onze boeken maar op onze knieën. Zelfs de meest eenvoudige mens, al kent hij geen woord Hebreeuws, kan de raad van Christus, de Opperste Wijsheid, ter harte nemen: יְרֵאת יְהוָה רֵאשִׁית חִכְמָה. Dat opschrift staat op de toegangspoort van de school van Salomo en niet op die van Plato.

5. Het oordeel van Christus over "slechten", "spotters" en "zotten" in deze verzen, al is dat met tranen in Zijn ogen, is ten volle verdiend. We mogen dat vergelijken met Zijn oordeel over het ongeloof van de Joden en in het bijzonder over Farizeën en wetgeleerden, die Gods raad tegen zichzelf hebben verworpen. Voorwaar, wij zondigen bepaald niet goedkoop indien we ons tegen God en Zijn Woord, Zijn liefde en genade in de Zoon van Zijn eeuwige liefde, blijven verzetten in hardnekkig ongeloof. Gebeden, als we dat tenminste voor gebed houden, helpen niet. Het is in wesen onze eigen schuld. Iemand die wijs is in de dingen van de wereld, worde dwaas om wijs te worden in God; immers, Christus predikt de mensen wijs!

6. Wat is het echter zalig als we hier de stem van de Opperste Wijsheid uit genade mogen horen die ons riep tot zaligheid en we ons aan Hem als verloren zondaars en zondaressen gewonnen hebben gegeven. Wanneer we, uit eeuwig welbehagen gezaligd, bij God in storeloze vreugde mogen wonen, eeuwig beveiligd voor de pijlen van de boze. Ze zullen ons in het hemelse Sion op de straten van goud geen kwaad doen want God is ons een Schutse en Rots, en dat voor eeuwig. De poorten der hel zullen de Kerk van Christus nimmer overweldigen. David getuigt van dit alles wanneer hij belijdt: *'Ik zal in vrede te zamen nederliggen en slapen; want Gij, o HEERE! alleen zult mij doen zeker wonen'* (Psalm 4:9). Paulus had maar één begeerte: ontbonden te worden en met Christus te zijn, want dat was hem zeer verre het beste (zie Filippensen 1:23). En hij getuigt: *'Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de HEERE, de rechtvaardige Rechter, in dien dag geven zal; en niet alleen mij, maar ook allen, die Zijn verschijning liefgehad hebben'* (2 Timotheüs 4:8). Vreugde, vreugde, louter vreugde is bij U, o Drieënige God, Die wilde verkiezen, verlossen en vernieuwen, van eeuwigheid!

7. We dienen ons zelf echter nauwkeurig te onderzoeken bij het licht van Gods Woord en door de Heilige Geest of we verachters dan wel liefhebbers zijn van Christus, de Opperste Wijsheid! Dat is van het uiterste belang en ook uiterst noodzakelijk. We kunnen spreken over genade. We kunnen uiterlijk handelen zodat dit op genade lijkt. Maar kennen we met ons hart ook genade? Kennen we Christus Zelf? Herodes hoorde Johannes graag maar zijn hart bleef ver bij de Persoon van Christus Zelf vandaan. Ananias en Saffira bedrogen de Heilige Geest toen ze een deel van de prijs van het door hen verkochte land bestemden voor de gemeente maar net deden alsof dat de hele opbrengst was. Zo verachtten zij, Herodes en Ananias met Saffira, Christus Zelf. Maar hoe heb je nu Christus lief? Door de HEERE te vrezen! Door Hem meer lief te hebben dan heel de wereld! Door heiligheid meer lief te hebben, tot in de voor ons vlees meest pijnlijke consequenties al kost ons dat alles, dan alle pleziertjes in de zonde! De HEERE zegent allen die Zijn Naam ootmoedig vrezen en leven naar Zijn Goddelijk bevel. Eeuwig zullen zij Hem danken voor al de genade aan hen bewezen! Maar eeuwig zullen allen in de buitenste duisternis betreuren dat ze Zijn liefde in Christus in dit leven hebben veracht! Maar dan is het te laat! Zie Spreuken 11:19; Romeinen 13:11-12; Galaten 6:7-8.

8. Bovenstaande doet niets af van de genade waarmee Christus zondaren en zondaresen in Zijn genade roept tot zaligheid, onvoorwaardelijk en met alle aandrang. Want dat doet Hij. Daar is het Woord duidelijk genoeg over. Hij strekt zelfs Zijn handen naar hen uit; die handen die aan het kruis doorboord zijn. Helaas, ongelovigen en hardnekkige zondaren stoten die handen weg. Ze letten niet op Zijn bloed. Ze luisteren niet naar Zijn raad en zullen daarom Zijn oordeel dragen. Maar ze hebben dat oordeel wel helemaal aan zichzelf te wijten. Ze kunnen Hem er nooit de schuld van geven. In de buitenste duisternis zal Zijn verwijt tot hun eeuwige wroeging in hun harten klinken: gij hebt niet gewild! En dat maakt het vreselijke uit van de hel. Want ook zij hadden zalig kunnen worden, indien ze naar Zijn raad hadden geluisterd, maar zij hebben niet gewild! We kunnen niet anders dan Gods genade aanbidden, indien het bij ons anders is. Indien we wel hebben geluisterd naar Zijn roepstem en ons bekeerd hebben. Want dat is enkel, enkel genade! We zullen een veilige woonplaats hebben die door niets en niemandal wordt gestoord. Immers, er is geen verdoemenis voor hen die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen maar naar de Geest (Romeinen 8:1). Ze zijn niet alleen verlost van de dood maar ook gerechtvaardigd voor de troon van God en hebben volkomen vrede. Ja, ze delen in het eeuwige leven en nemen met alle heiligen deel aan de bruiloft van het Lam. Onder de schaduw van de Almachtige zullen deze pelgrims zelfs in de wildernis en de woedende golven gerust zijn van de vreeze des kwaads.

TEN SLOTTE. We zijn nu aan het einde gekomen van onze verklaring van dit eerste hoofdstuk van het Bijbelboek Spreuken. Het is mij een grote vreugde geweest dit voor u als lezers enigszins toe te lichten. We hopen dat dit voor u tot zegen is geweest of zal zijn.

Als bijlage willen we ook een aantal preken aan deze studie toevoegen die we over het Bijbelboek Spreuken gehouden hebben. Laat iedereen er zijn of haar winst mee doen.

Geconfronteerd met de zwakheid van mijn gestel, is het goed op tijd op te houden. Het zou ook te ver voeren om er mee door te gaan. De tijd zou mij ontbreken. Ik las in "Stilte van het hart" over Dr. A. van Brummelen, pag. 134, die in een afscheidspraak de woorden citeert van Thomas à Kempis: "Niemand spreekt zonder gevaar als hij niet op tijd weet te zwijgen". Ik zou zeggen: "Niemand schrijft zonder gevaar als hij niet op tijd weet op te houden".

Ik dank voor het geduld en de liefde van mijn vrouw dat zij mij al die jaren door heeft afgezonderd voor dit werk.

Ik dank de HEERE voor al Zijn genade hierin aan mij bewezen. Zo geef ik mijn opdracht om te schrijven terug aan de HEERE Die mij deze opdracht heeft gegeven.

Tenslotte geef ik aan Ds. Ojers het laatste woord wanneer hij in zijn verklaring op pag. 180 schrijft: "Alleen hoor naar de Opperste Wijsheid, vertrouw op Hem met uw ganse hart en gehoorzaam Zijn bevel, dat zal vrede en gerustheid aan u openbaren, dat u nu in Gods gunst bent en straks deel zult hebben aan de eeuwige heerlijkheid."

Ds. H. J. Stoutjesdijk.

SOLI DEO GLORIA!